USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Michala Jantoše a soudkyň Mgr. Barbory Berkové a JUDr. Markéty Fialové ve věci

navrhovatelky: politická strana **Volt Česko**
sídlem Na dlouhém lánu 343, 160 00 Praha 6
zastoupená advokátem Mgr. Vítem Hruškou, LL.M.
sídlem Breitfeldova 709/13, 186 00 Praha 8

za účasti: **1) Krajský úřad Olomouckého kraje**
sídlem Jeremenkova 1191/40a, 779 00 Olomouc

2) politické hnutí **Stačilo!**
sídlem Václavov 741/12, 671 72 Miroslav

o návrhu na zrušení rozhodnutí Krajského úřadu Olomouckého kraje ze dne 15. 8. 2025, č. j. KUOK 92892/2025, o registraci kandidátní listiny politického hnutí Stačilo! pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 3. a 4. října 2025,

takto:

I. Návrh **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Krajský úřad Olomouckého kraje (dále „registrační úřad“) v záhlaví označeným rozhodnutím zaregistroval kandidátní listinu politického hnutí Stačilo! pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 3. a 4. 10. 2025.

II. Shrnutí argumentace účastníků

Návrh

2. Návrhem podle § 89 odst. 1 písm. c) a odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“) se navrhovatelka domáhala zrušení výše uvedeného rozhodnutí, neboť podle ní došlo registrací kandidátní listiny Stačilo! k narušení rovnosti účastníků politické soutěže (včetně rovnosti ve financování politických stran) a její transparentnosti, jakožto jejího základního rysu podle čl. 5 Ústavy a čl. 22 Listiny základních práv a svobod. Tato kandidátní listina totiž byla registračním úřadem registrována jako kandidátní listina samostatného politického hnutí, přestože v ní nejsou uvedeni jen členové Stačilo! či nestraníci kandidující za Stačilo!, ale i členové dalších politických stran. Na tomto postupu se podle navrhovatelky Stačilo! dohodlo na celostátní úrovni s Komunistickou stranou Čech a Moravy (KSČM), Sociální demokracií (SOCDEM), Českou stranou národně sociální (ČSNS) a Spojenými demokraty – Sdružení nezávislých (SD-SN), takže se jedná o nepřiznanou koalici, jíž se participující subjekty snaží obejít zákonnou úpravu pro koalice za účelem získání neoprávněné výhody.

3. Stačilo! podle navrhovatelky představuje účelově vytvořený zastřešující subjekt, jehož skutečným cílem je umožnit společnou kandidaturu několika politických stran, jež se snaží posílit své volební šance a vyhnout se tzv. aditivní uzavírací klauzuli pro koalice ve výši 11 %, upravené v § 49 zákona

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Chrudinová.

č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů, ve znění účinném od 1. 1. 2025 (dále „zákon o volbách“), a využít nižší hranice 5 % pro samostatně kandidující politické strany. Ve volbách do zastupitelstev krajů v říjnu 2024 přitom Stačilo! kandidovalo jako koalice, neboť v krajských volbách platí 5 % klauzule pro všechny.

4. Stačilo! naplňuje všechny materiální znaky koalice ve smyslu § 31 odst. 1 zákona o volbách. Kandidátní listina Stačilo! je projevem institucionální spolupráce KSČM, SOCDEM, ČSNS a SD-NS – na čelních pozicích kandidují významní představitelé těchto stran s uvedením své příslušnosti k nim, přičemž tyto strany proklamují, že mají společný program, společný cíl a jedno vedení, což jsou pojmové znaky koalice.

5. Závěry dosavadní judikatury Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu (dále „NSS“) podle navrhovatelky nelze bez dalšího na nyní posuzovaný případ použít, neboť dosud řešené případy se týkaly kandidatury jediné strany nebo účasti jednotlivých členů jiné strany na kandidátní listině, či kandidatur politických stran „s podporou“ jiných subjektů, případ nepřiznaných koalic jako tento však dosud řešen nebyl.

6. Případ, kdy je menší strana „vytažena“ do Poslanecké sněmovny nepřiznanou koalicí, je podle navrhovatelky zásahem do rovnosti šancí politických stran. Stačilo! zjevně obchází zákon, popírá jeho smyslu a zneužívá právo v rozporu s čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Výklad § 49 zákona o volbách musí být teleologický, čemuž odpovídá i úmysl zákonodárce vyjádřený v důvodové zprávě. Cílem aditivní klauzule pro koalice je zabránit tomu, aby malé subjekty slučováním do koalic snadno překonaly hranici pro vstup do Poslanecké sněmovny a tím došlo k její přílišné fragmentaci a omezení funkčnosti.

7. Zákon o volbách vymezuje v § 31 odst. 1 jen tři kategorie volebních subjektů, a to politické strany a hnutí, jejich koalice a nezávislé kandidáty, režim „jiného sdružení stran“ mimo koalici nepřipouští. Hrozí tak, že se do Poslanecké sněmovny dostanou zástupci čtyř stran v rámci jednoho subjektu, což zcela odporuje názoru Ústavního soudu na význam klauzulí a možnost omezení diverzifikace politického zastoupení. Mezeru v zákoně je proto nutné dotvořit.

8. Závěrem navrhovatelka dodala, že účelovost postupu Stačilo! demonstruje i to, že v parlamentních volbách v roce 2021 získala KSČM pouze 3,6 % hlasů a SOCDEM jen 4,6 % a ve volbách do Evropského parlamentu v roce 2024 získalo uskupení Stačilo! 9,6 % hlasů, tedy pod hranicí 11 % klauzule. I v průzkumech za rok 2025 se Stačilo! drží okolo 8 %. Konečně obcházení aditivní klauzule podle navrhovatelky zasahuje i do rovnosti financování politických stran, které pro získání příspěvku potřebují získat 1,5 % hlasů (§ 86 zákona o volbách).

Vyjádření registračního úřadu

9. Registrační úřad navrhl, aby soud návrh jako nedůvodný zamítl. Předmětem registračního řízení je podle něj ověřování, zda byla kandidátní listina včetně příloh podána v souladu s právními předpisy, přičemž podle zákona o volbách není nedostatkem skutečnost, že na kandidátní listině politické strany nebo hnutí kandiduje osoba, která je členem jiné politické strany nebo hnutí. Kandidátní listina Stačilo! byla podána v zákonné lhůtě zmocněncem tohoto hnutí. Skutečnost, že kandidát je členem jiné politické strany nebo hnutí, podle registračního úřadu neznamená, že tato strana o kandidatuře svého člena ví nebo s ní souhlasí. Registrační úřad nemá možnost ověřovat politickou příslušnost kandidátů, za správnost a pravdivost údajů odpovídá kandidující subjekt. Závěrem dodal, že při přezkumu kandidátní listiny Stačilo! ověřil údaje dostupné v registru obyvatel a rejstříku politických stran a hnutí a dospěl k závěru, že tato byla podána v souladu s § 31 zákona o volbách a splňuje náležitosti podle § 32 téhož zákona. Registrační řízení podle registračního úřadu nezahrnuje zkoumání mediálních výstupů, sociálních sítí ani deklarací o spolupráci mezi politickými subjekty.

Vyjádření Stačilo!

10. Stačilo! primárně navrhlo, aby soud návrh odmítl podle § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. jako podaný osobou zjevně neoprávněnou, neboť tato nepodala návrh sama ani prostřednictvím volebního zmocněnce. Případný řádný nový návrh by pak byl podle Stačilo! ve smyslu § 97a odst. 4 zákona o volbách opožděný.

11. Pokud by soud návrh neodmítl, měl by jej podle Stačilo! jako nedůvodný zamítnout, neboť je jen snahou navrhovatelky přenést politický boj do soudní roviny. Litera § 31 odst. 1 zákona o volbách vychází z formálního pojetí volební koalice a na tomto pojetí stojí i politická a soudní praxe. Stačilo! není skrytou koalicí, nýbrž registrovaným politickým hnutím, které má orgány a členskou základnu. Výklad judikatury navrhovatelkou je účelový, soudní přezkum má podle NSS cílit primárně na ochranu před odmítnutím přihlášky k registraci, úvahy tohoto úřadu o způsobu a účelu vytváření kandidátních listin, vztazích mezi politickými subjekty a jejich záměrech v souvislosti s koncipováním kandidátních listin nemají v registračním procesu místo.

12. Do Poslanecké sněmovny již 15 let kandidují různě provázané subjekty s různými formami spolupráce. V roce 2017 kandidovala do Poslanecké sněmovny ODS společně se Stranou soukromníků, jejichž kandidáti obsadili 40 míst na kandidátkách, s TOP 09 kandidovali členové Liberálně ekologické strany (LES) a hnutí STAN kandidovalo dokonce se 14 subjekty s množstvím členů jiných stran. Dalším příkladem je kandidatura TOP 09 s podporou STAN a hnutí Starostové pro Liberecký kraj v letech 2013 a 2010, kandidátku ANO v roce 2013 podporovali Východočeši, na kandidátních listinách Věcí veřejných byli v roce 2010 zvoleni členové strany SNK Evropští demokraté a v témže roce KDU-ČSL složila kandidátní listiny s Evropskou demokratickou stranou a Hnutím nezávislých za harmonický rozvoj obcí a měst, totéž platí pro Trikoloru v roce 2021, která se dočasně přejmenovala na Trikolora, Svobodní a soukromníci.

13. Stačilo! nenaplňuje typické prvky koalice, neboť neuvádí ve svém názvu zkratky jiných politických subjektů, nemá sjednanou konkrétní výši darů od podporujících subjektů a dosud ani takové dary neobdrželo, podporující subjekty se zavázaly, že v případě zvolení budou členy poslaneckého klubu Stačilo! a Stačilo! není účastno žádných dohod o obsazování funkcí po volbách při ustavování orgánů Poslanecké sněmovny, příp. vlády. Stačilo! je řádně fungující politický subjekt, plní své povinnosti podle právní úpravy hospodaření politických stran, úspěšně se rozvíjí, má své fungující orgány, vede samostatnou předvolební kampaň a jeho statutární orgán je složen z členů, kteří nikdy nebyli členy podporujících stran. Podpora založení Stačilo! několika již existujícími politickými subjekty je jen důsledkem voličské podpory v předchozích volbách. Stačilo! také nevyužívá loga podporujících subjektů.

14. Navrhovatelka se podle Stačilo! též dezinterpretovala závěry relevantní judikatury. Právní úprava neumožňuje registračnímu úřadu provést plnohodnotné správní uvážení a posoudit, zda se jedná o koalici či nikoliv. Současně není nutné vyplňovat mezeru v zákoně, neboť v § 31 odst. 1 zákona o volbách je jasně uvedeno, kdy má registrační úřad považovat koalici za koalici. Stačilo! na základě zkušeností jiných politických subjektů nabylo oprávněného dojmu, že jím zvolená forma spolupráce je legitimní, čemuž odpovídají též aktuální vyjádření ústavních právníků v denním tisku. V usnesení Vol 57/2017 označil NSS za rozhodné, zda společně kandidující politické strany jednoznačně označí kandidátní listinu jako koaliční, a potvrdil, že nominování kandidátů z jiných stran je dvacetiletá praxe.

Replika navrhovatelky

15. V replice k vyjádření Stačilo! navrhovatelka upřesnila svůj pohled na výklad závěrů soudů v dosavadní judikatuře, zdůraznila, že žádné z volebních spojení politických stran zmiňované Stačilo!, nemělo tak výrazné rysy, jako právě spojení, jehož prostřednictvím Stačilo! kandiduje, a dále poukázala na skutečnost, že hlavní tváří kampaně Stačilo! je Kateřina K., která je však předsedkyní jiné strany, než za kterou kandiduje, což je politické novum.

III. Posouzení věci krajským soudem

Podmínky řízení

16. Návrh byl podán včas a oprávněnou osobou, neboť navrhovatelka je politickou stranou, která podala kandidátní listinu pro tyto volby (viz rozhodnutí registračního úřadu ze dne 15. 8. 2025, č. j. KUOK 92874/2025). Soud o návrhu rozhodl bez jednání (§ 89 odst. 5 poslední věta s. ř. s.).

17. K námitce nedostatku plné moci navrhovatelky soud uvádí, že podle § 35 odst. 2 zákona o volbách má navrhovatelka činit úkony ve volebních věcech prostřednictvím volebního zmocněnce. Jelikož advokát navrhovatelky skutečně původně předložil plnou moc vystavenou spolupředsedou a místopředsedou navrhovatelky, nikoliv jejím volebním zmocněncem, vyzval předseda senátu navrhovatelku podle § 37 odst. 5 za použití § 93 s. ř. s. k předložení plné moci udělené volebním zmocněncem, neboť nedostatek plné moci je nedostatkem podmínky řízení, který lze odstranit (srov. usnesení NSS ze dne 16. 11. 2017, č. j. Vol 65/2017-24, či ze dne 22. 6. 2010, č. j. Vol 31/2010-7). Na základě této výzvy navrhovatelka předložila novou plnou moc svého advokáta, která již byla podepsána volebním zmocněncem, čímž byl nedostatek zhojen.

Posouzení věci samé

18. Mezi účastníky je nesporné, že registračním úřadem zaregistrovaná kandidátní listina Stačilo! není označena jako koaliční a je v ní uvedeno, že všechny kandidáty navrhlo hnutí Stačilo! V kandidátní listině Stačilo! je uvedeno 23 kandidátů, z nichž 1 je členem Stačilo!, 10 členy KSČM, 2 členy SOCDEM, 1 členem ČSNS, 2 členy Moravanů a 7 kandidátů je bez politické příslušnosti. Stačilo! také doložilo prohlášení jednotlivých kandidátů, že souhlasí se svou kandidaturou a nedali souhlas k uvedení na jiné kandidátní listině, jakož i doklad o zaplacení příspěvku na volební náklady.

19. Krajskému soudu je známo, že navrhovatelka brojila proti registraci kandidátních listin Stačilo! prakticky ve všech volebních krajích v ČR. Seznámil se proto i s (výlučně zamítavými) usneseními těch soudů, které je již na svých úředních deskách zveřejnily. S ohledem na skutečnost, že se krajský soud bezezbytku ztotožňuje s argumentací obsaženou zejména v usneseních Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 9. 2025, č. j. 24 A 1/2025-44 a Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 2. 9. 2025, č. j. 30 A 51/2025-208, tuto si osvojuje a v zásadě přebírá.

20. S ohledem na panující spor mezi účastníky o rozsahu kompetencí a úkolů registračního úřadu při rozhodování o registraci kandidátních listin podle § 33 zákona o volbách, odkazuje krajský soud na usnesení ze dne 3. 5. 2024, č. j. Vol 2/2024-75, v němž NSS uvedl, že smyslem a účelem registračního řízení je přezkoumat formální náležitosti dané kandidátní listiny, a proto i soud v případném navazujícím soudním řízení přezkoumává primárně tyto otázky, čemuž odpovídají zákonné parametry řízení spočívající ve velmi krátkých lhůtách pro podání soudu, rozhodování bez jednání a s tím související omezený prostor pro dokazování. Zrušení rozhodnutí o registraci z důvodu nesplnění náležitosti kandidátní listiny po jejím materiálním posouzení označil NSS za „velmi vážný zásah do ústavně garantovaného pasivního i aktivního volebního práva“ a připustil jen ve výjimečných případech, přičemž takovou výjimečnou situaci NSS v jím posuzovaném případě zaměnitelnosti názvu politického subjektu neshledal. Krajský soud proto činí dílčí závěr, že registrační úřad nepochybil, pokud se při kontrole kandidátních listin nezabýval tím, zda se ve skutečnosti nejedná o řádně neoznačené kandidátní listiny koaliční, neboť krajským úřadům nenáleží pravomoc na základě materiálních hledisek přezkoumávat, zda registrovaná politická strana nebo hnutí není s ohledem na míru spolupráce či koordinace předvolební kampaně s jinou politickou stranou či hnutím a složení kandidátů na kandidátní listině „nepřiznanou koalicí“.

21. Předvolební spolupráce politických stran a vytváření volebních koalic bylo již v minulosti předmětem rozhodování soudů.

22. V nálezu ze dne 28. 5. 1996, sp. zn. I. ÚS 127/96 Ústavní soud k úpravě obsažené v předchozím volebním zákoně konstatoval: „*Je zřejmé, že zákonodárce neměl v úmyslu do vytváření koalic (veřejnoprávně)*

zasahovat. Pokud by takové otázky ovlivňovat chtěl, musel by volební koalici přesně definovat a také reglementovat mechanismus přezkoumávání (zřejmě soudního), zda politický subjekt je stranou či koalicí. Z toho lze dovodit, v souladu s ustanovením čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod, respektive čl. 2 odst. 3 a 4 Ústavy ČR (zejména arg. „každý občan může činit, co není zákonem zakázáno"), že za daného právního stavu jen sám politický subjekt dobrovolně rozhoduje, zda se chce voleb účastnit jako (volební) subjekt samostatný nebo jako (volební) koalice. Při nedostatku právní regulace vytváření koalic tedy může být relevantní jedině to, jakým způsobem subjekt své kandidátní listiny zaregistroval. Jistou podporu takovému závěru poskytuje sám zákon č. 247/1995 Sb. v ustanovení § 31 odst. 1, když ve výčtu subjektů oprávněných podávat kandidátní listiny pro volby se vedle politických stran uvádí i (bez dalšího) koalice. Utváření (volebních) koalic tak podléhá dohodě stran, která není nijak veřejnoprávně regulována, resp. zakázána. Zákon č. 247/1995 Sb. s takovým jednáním nespojuje žádné právní důsledky pro kandidující stranu. Není ani předepsáno, že na kandidátní listiny se zapisují pouze členové kandidující strany, je možné zapsat každou fyzickou osobu, která má pasivní volební právo (srov. zejména § 25 zákona č. 247/1995 Sb.). Vytvoření koalice je – za současné právní úpravy – volní akt, tj. projev vůle dvou či více politických stran či hnutí vytvořit (volební) koalici, jenž nepodléhá žádnému dalšímu schvalovacímu aktu či přezkumu státních orgánů."

23. Následně byl zákonem č. 204/2000 Sb., změněn § 31 odst. 1 zákona o volbách tak, že nyní (do 31. 12. 2025) zní: „*Za kandidátní listinu podanou koalicí se považuje ta, kterou všechny společně kandidující politické strany a politická hnutí jednoznačně na kandidátní listině jako koaliční označí, uvedou, kdo je členem koalice, a stanoví její název.*"

24. Jelikož cílem uvedené novely bylo „*jednoznačně přímo v zákoně vymezit, co se rozumí pojmem ‚koalice*"" (viz důvodová zpráva k bodu 45 zákona č. 204/2000 Sb., sněmovní tisk č. 585/0, volební období 1998/2002), je třeba konstatovat, že zákonodárce, při vědomí citovaných závěrů Ústavního soudu, nepřistoupil k definování koalice materiálními znaky, jejichž naplnění by bylo následně předmětem přezkumu v procesu registrace příslušným registračním úřadem a poté případně příslušným soudem. Naopak prostřednictvím definice koaliční kandidátní listiny výslovně stanovil, že se za koalici považuje uskupení politických stran či hnutí společně kandidujících ve volbách, které se na kandidátní listině jako koaliční jednoznačně označí s uvedením členů a názvu koalice. Ačkoli tedy byly závěry Ústavního soudu přijaty v poměrech předchozí právní úpravy, jsou podle krajského soudu i nadále použitelné při rozhodování v poměrech novelizované úpravy.

25. Výkladem novelizovaného ustanovení se pak zabýval NSS v odst. 20 až 26 účastníky podrobně rozebíraného usnesení ze dne 14. 11. 2017, č. j. Vol 57/2017-24. S navrhovatelkou lze sice souhlasit, že se nejednalo o věc zcela shodnou, skutkový základ byl však obdobný – tamní navrhovatel argumentoval tím, že kandidátní listina podaná stranou TOP 09 nebyla označena jako koaliční, ale šlo o obcházení zákona a „skrytou koalici", neboť TOP 09 byla podporována Liberálně ekologickou stranou a Korunou Českou. Podle prohlášení podporovatelů strana TOP 09 navíc zapracovala jejich volební požadavky do svého volebního programu a šlo tak nikoliv o volební program strany TOP 09, ale všech složek tvořících tuto skrytou koalici. NSS však argumentaci o „skryté koalici" nepřisvědčil, nýbrž zaujal stanovisko, že „*v případě pojmu „kandidátní listina podaná koalicí" není důvodu se odchylovat od doslovného jazykového výkladu, které by měl být pravidlem při interpretaci právní normy* (…) *Naopak úvahy stěžovatele o „skryté koalici" působí matoucím dojmem a jejich připuštění by do volebního procesu vneslo nejistotu a řadu sporů, včetně sporů soudních".*

26. NSS označil za nutné, aby bylo pro voliče na základě co nejjednoznačnějších kritérií možno určit, zda jde o koalici či samostatně kandidující politickou stranu či hnutí tak, aby si volič mohl již v průběhu volební kampaně a při samotných volbách vytvořit jasnou představu o tom, jakou podporu hlasů kandidující subjekt pro zisk mandátu potřebuje, neboť jde o jedno z hledisek, které část voličů může brát v potaz při svém rozhodování. Podání koaliční kandidátní listiny je podle NSS společným úkonem dvou či více politických stran či hnutí, přičemž vytvoření takové koalice vychází z dohody na úrovni stran či hnutí, která se odrazí v podání kandidátní listiny označené jako koaliční ze strany společně kandidujících stran či hnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Chrudinová.

27. Z uvedeného je podle krajského soudu zřejmé, že NSS uplatnil při výkladu § 31 odst. 1 zákona o volbách výlučně formální hledisko a vyloučil jakoukoliv formu koalice v materiálním smyslu.

28. V posuzované věci pak krajský soud nevidí žádný důvod, proč se od tohoto závěru NSS odchýlit. Ve volebním procesu je podstatné, aby byla pravidla byla jasná, co nejjednodušší a srozumitelná voličům tak, aby volič si mohl učinit závěr, koho a za jakých podmínek volí. Stejně tak je žádoucí, aby pravidla byla jasná a srozumitelná pro kandidující subjekty. Jazykové znění posuzované úpravy takto jasné pravidlo poskytuje, a tudíž je třeba se jej přidržet.

29. Shodně s výše uvedenými krajskými soudy přitom i zdejší soud činí uvedený závěr s vědomím, že do značné míry vyprazdňuje úpravu tzv. aditivní uzavírací klauzule obsaženou v § 49 odst. 1 a 2 zákona o volbách, neboť umožňuje volebním stranám, které fakticky mají povahu koalice, se relativně snadno vyhnout přísnějšímu režimu pro koalice jednoduše tím, že se jako koaliční neoznačí. Ani zdejší soud však nevidí prostor k tomu, aby svým výkladem tuto nedokonalost zákona odstranil a zcela souhlasí s Krajským soudem v Ostravě v tom, že absence jakékoli reakce zákonodárce na uvedené závěry NSS, jakož i budoucí úprava v § 28 odst. 2 zákona č. 88/2024 Sb., o správě voleb, svědčí pro závěr, že zákonodárce neměl a nemá v úmyslu podobné volební strategii zabránit, přestože by to nemělo být nijak obtížné.

30. K námitce navrhovatelky, že § 31 odst. 1 zákona o volbách vymezuje jen tři kategorie volebních subjektů, odkazuje soud na odst. 25 usnesení Vol 57/2017, v němž formuloval NSS tento závěr: „*Politické strany nejsou podle NSS limitovány v tom, zda na kandidátní listině, kterou podávají, uvedenou výhradně své členy nebo i osoby, které nejsou členy žádné strany, případně členy jiné politické strany. Ani skutečnost, že na kandidátní listině jedné politické strany či hnutí figurují členové jiné politické strany či hnutí, nečiní z takové kandidátní listiny koaliční kandidátní listinu ve smyslu § 31 odst. 1 zákona o volbách, nejsou-li splněny požadavky uvedené v tomto ustanovení (tj. jednoznačné označení kandidátní listiny za koaliční ze strany společně kandidujících stran či hnutí, uvedení členů koalice a názvu koalice).*“ Zákon o volbách tedy nevylučuje, aby politická strana či politické hnutí mělo své podporovatele v jiných politických stranách či hnutích, ani to, aby na kandidátní listině byli kandidáti s jinou politickou příslušností. Jelikož obecně platí, že co není zákonem zakázáno, je dovoleno, nemůže krajský soud postup Stačilo! a jej podporujících stran označit za nedovolený jen proto, že není výslovně jako možný uveden.

31. Důvodnou soud nehledal ani námitku porušení svobodné soutěže politických sil. Ta by naopak byla podstatně narušena zásahem soudu, pokud by v rozporu se zněním zákona i jeho ustáleným výkladem nyní do zákona doplnil další podmínky účasti ve volbách a na základě toho přistoupil ke zrušení registrace kandidátní listiny Stačilo! a jeho vyloučení z voleb. Kterýkoliv kandidující subjekt mohl zvážit, zda je pro něj v rámci jeho volební strategie výhodné vzdát se vlastní kandidatury a podpořit jinou politickou stranu či hnutí, nebo vytvořit koalici se jinými stranami či kandidovat samostatně, se všemi důsledky, které ten který postup přináší. Všem politickým subjektům, které se volební soutěže účastní, je známo, že zde existují různé uzavírací klauzule pro zisk mandátů. Je na jejich rozhodnutí, jakou volební strategii i ve vztahu k těmto uzavíracím klauzulím zvolí; zdánlivá výhoda v nižším nutném procentním zisku hlasů nakonec výhodou ani být nemusí, neboť vzdání se vlastní kandidatury nevede vždy k automatickému přičtení hlasů voličů této strany jí podporovaného subjektu.

32. Narušena podle soudu nebyla ani transparentnost volebního procesu. Ve vztahu k voličům totiž postupuje Stačilo! v tomto ohledu zcela otevřeně, neboť nijak neskrývá podporu jiných stran ani jejich kandidáty. Volič tak nemůže být zmaten v tom, koho volí, neboť je zcela zřejmé, že volí hnutí Stačilo!, nikoliv koalici stran.

33. Obavu navrhovatelky, že „nepřiznané koalice“ povedou k tomu, že jednotlivci budou držet Poslaneckou sněmovnu „v šachu“ a ta se stane nefunkční, hodnotí soud jako zcela hypotetickou, přičemž hypoteticky by k takovému důsledku obdobně mohlo vést i zákonem předpokládané uvedení nestraníků nebo členů jiných politických stran a hnutí na kandidátní listině, dojde-li k němu

bez vzájemné dohody na úrovni nejvyšších orgánů (její absence naopak „fragmentaci“ Poslanecké sněmovny v takových případech ještě posiluje).

34. Soud přisvědčuje Stačilo!, že letitá volební praxe je napříč politickým spektrem protkána četnými případy, kdy politické strany a hnutí na svých kandidátních listinách uváděly ve volbách do Poslanecké sněmovny členy jiných politických stran, popřípadě kdy kandidující strany požívaly veřejné podpory od stran a hnutí, které se voleb samy přímo neúčastní (kromě případů vyjmenovaných Stačilo! v jeho vyjádření k návrhu, jež jsou snadno ověřitelné na webových stránkách volby.cz, potvrzuje uvedené i již citovaná judikatura či bod 94 nálezu Ústavního soudu 12. 12. 2017, sp. zn. Pl. ÚS 11/17). V nejednom případě přitom tuto skutečnost provázela hlubší spolupráce mezi dotčenými stranami či hnutími v rovině finanční, programové a při vedení kampaně, přičemž navrhovatelkou akcentované nebývale nízké procento kandidátů Stačilo! na jeho kandidátních listinách podle krajského soudu nevyvrací závěr, že se jedná o pokračování praxe.

35. Zejména je však podstatné, že se ve všech těchto případech registrační orgány držely formálního pojetí koalice a nezabývaly se blíže otázkou, zda volební strana není materiálně koalicí, a že stejný přístup zvolil NSS v již citovaném usnesení Vol 57/2017. Pokud by tedy nyní krajský soud přistoupil k materiálnímu posouzení povahy kandidátky Stačilo!, postupoval by zcela překvapivě a v rozporu s dosavadní praxí. Ve shodě s Krajským soudem v Hradci Králové zdejší soud uvádí, že by v takovém případě musel nově definovat, jaká forma či intenzita předvolební spolupráce mezi různými politickými subjekty již svou povahou představuje koalici ve smyslu zákona o volbách, tj. vybírat z různých v úvahu připadajících politologických definic volební koalice a určovat, zda již v posuzovaném případě spolupráce mezi dotčenými subjekty kvalitativně dosáhla úrovně koalice, což mu nepřísluší, neboť by tím nepřípustně dotvářel zákon, k čemuž nejsou ani podle zdejšího soudu splněny podmínky shrnuté v navrhovatelkou citovaném nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 9. 2024, sp. zn. Pl. ÚS 23/24. Navíc by tak soud činil bezprostředně před nadcházejícími volbami, do kterých by tímto způsobem velmi citelně zasáhl, což je v přímém rozporu se zásadou minimalizace zásahů soudů do volebního procesu.

IV. Závěr a náklady řízení

36. Za právního stavu, kdy zákon o volbách umožňuje uvádět na kandidátních listinách členy jiných politických stran a výslovně stanoví, že za kandidátní listinu podanou koalicí se považuje kandidátní listina, kterou společně kandidující politické strany a politická hnutí jednoznačně jako koaliční označí, i nadále platí, že v souladu s čl. 2 odst. 2 a 3 Listiny základních práv a svobod, respektive čl. 2 odst. 3 a 4 Ústavy České republiky, sám politický subjekt dobrovolně rozhoduje, zda se chce voleb účastnit jako (volební) subjekt samostatný nebo jako (volební) koalice. Posuzovaná kandidátní listina Stačilo! nebyla označena jako koaliční, a tudíž registrační úřad postupoval v souladu se zákonem, když ji neposoudil jako (neúplnou či vadnou) kandidátní listinu koaliční. Proto soud návrh jako nedůvodný zamítl, aniž provedl účastníky označené důkazy, jež měly směřovat k prokázání či vyvrácení existence nepřiznané koalice, neboť za současné právní úpravy tato otázka nemůže být předmětem řízení podle § 89 s. ř. s.

37. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 93 odst. 4 s. ř. s., podle kterého v řízení ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Toto usnesení nabývá právní moci dnem vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.). Kasační stížnost není proti tomuto usnesení přípustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Olomouc 3. září 2025

JUDr. Michal Jantoš v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Chrudinová.